

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 7/10 i 3/23), na prijedlog Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 110. sjednici, održanoj 26.12.2025. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Prihvata se Mišljenje Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona, broj: 09-02-20674-1/25 od 23.12.2025. godine, o Nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima u Federacije Bosne i Hercegovine.

II.

Zaključak sa Mišljenjem iz tačke I. ovog zaključka upućuje se u Skupštinu Zeničko-dobojskog kantona na dalju proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____/25
Datum, 26.12.2025. godine
Zenica

PREMIJER
po ovlaštenju

Dženana Čišija

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice,
1x Skupština Zeničko-dobojskog kantona,
1x a/a.

ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
VLADA

n/r Premijera
N/r Sekretara

Broj: 09-02-20674-1/25
Zenica, 23.12.2025. godine

PREDMET: Mišljenje o Nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima
njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine - *dostavlja se;*

U skladu s aktom Stručne službe Skupštine Zeničko-dobojskog kantona, broj: 01-02-20674-1/25 od 18.11.2025. godine, i aktom Stručne službe Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-1-02-20674-2/25 od 21.11.2025. godine, koji se odnose na dostavljanje mišljenja o Nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona razmotrilo je predloženi tekst Nacrta Zakona i s tim u vezi daje sljedeće:

MIŠLJENJE

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona prepoznaje značaj Zakona o roditeljima njegovateljima, koji je donesen s ciljem uspostavljanja systemske podrške porodicama koje imaju djecu s invaliditetom, kao i osiguranja socijalne sigurnosti roditelja koji preuzimaju ulogu njegovatelja i pružaju 24-satnu brigu svojoj djeci. U dosadašnjoj primjeni, Zakon je omogućio ostvarivanje prava roditelja njegovatelja te doprinio smanjenju socijalnih i ekonomskih opterećenja ovih porodica.

S tim u vezi, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona prepoznaje opravdanost inicirane izmjene Zakona od strane Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, koje su usmjerene na unapređenje administrativne provodivosti, usklađivanje s drugim relevantnim sistemima (poreznim, penzijskim i zdravstvenim), kao i na uspostavljanje jasnijeg i funkcionalnijeg okvira za ostvarivanje prava roditelja njegovatelja. Predložene izmjene omogućavaju preciznije definisanje procedura, jačaju pravnu sigurnost korisnika te olakšavaju koordinaciju između federalnog i kantonalnog nivoa vlasti, čime se doprinosi efikasnijoj primjeni Zakona u praksi.

Međutim, smatramo da određeni broj pitanja u predloženom Nacrtu Zakona nije optimalno uređen, kako u formalno-pravnom, tako i u suštinskom smislu. Imajući u vidu da se predloženim izmjenama obuhvata devet članova Nacrta Zakona, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona iznosi sljedeće prijedloge i preporuke:

Član 1. Nacrta Zakona – Rodno značenje izraza

„Izrazi koji se koriste u ovom zakonu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom gramatičkom rodu, obuhvataju na jednak način muški i ženski rod“. – briše se;

Obrazloženje: Nacrtom Zakona predviđena je izmjena člana 2., kojom se uvodi odredba o rodnom značenju izraza. Međutim, ovakvo normativno rješenje nije formalno-pravno precizno, s obzirom na to da važeći član 2. Zakona uređuje pojam roditelja njegovatelja, kao i kriterije za ostvarivanje statusa roditelja njegovatelja, dok je odredba o rodnom značenju izraza već sadržana u odredbi člana 1. stav (2) važećeg Zakona.

U obrazloženju Nacrta Zakona navedeno je da ovo pitanje „nije ranije riješeno“. Međutim, ista odredba već je normirana važećim zakonskim rješenjem. Stoga ne postoji stvarna potreba da se ovo pitanje ponovo uvodi kao poseban član. Ukoliko je intencija predlagača bila da se odredba o rodnom značenju izraza izdvoji radi veće preglednosti i normativne jasnoće, neophodno je da se u Nacrtu Zakona jasno i nedvosmisleno naznači da se radi o **formalnom izdvajanju već postojeće odredbe**, a ne o uvođenju nove. S druge strane, ukoliko je cilj bio da se važeća odredba člana 2. u cijelosti zamijeni, to je trebalo učiniti tako da se prvobitno izbriše stav (2) člana 1., a tek nakon toga zamijeniti novom odredbom.

U suprotnom, predložena izmjena u formi u kojoj se važeći član 2. „zamjenjuje“ odredbom o rodnom značenju izraza, mogla bi dovesti do formalno-pravne nesigurnosti jer bi time u potpunosti bio izmijenjen ili izostavljen sadržaj važećeg člana 2., koji propisuje pojam roditelja njegovatelja i kriterije za ostvarivanje tog statusa.

Član 2. Nacrta Zakona – Status roditelja njegovatelja

(1) Status roditelja njegovatelja pod uslovima utvrđenim ovim zakonom priznaje se jednom od roditelja lica s invaliditetom sa 100% oštećenjem organizma i pravom na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica prve grupe, utvrđenim u skladu s federalnim propisom o zaštiti lica s invaliditetom.

(2) Oštećenje organizma lica s invaliditetom i pravo na dodatak za njegu i pomoć od druge osobe utvrđuju se prema nalazu, ocjeni i mišljenju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, izvršenim u skladu s propisima o ocjenjivanju oštećenja organizma kod lica s invaliditetom u postupku ostvarivanja prava prema federalnom propisu o zaštiti lica s invaliditetom.

(3) Status roditelja njegovatelja iz stava (1) ovoga člana može ostvariti i lice iz reda krvnih srodnika ili srodnika po tazbini koje je, u skladu s odredbama Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, nadležno tijelo imenovalo za staratelja licu s invaliditetom i koje živi u zajedničkom kućanstvu s licem s invaliditetom.

(4) Lice iz reda krvnih srodnika ili srodnika po tazbini koje može ostvariti status roditelja njegovatelja iz stava (3) ovoga člana, u smislu ovog zakona je:

- a) bračni ili vanbračni drug;*
- b) dijete ili pastorak;*
- c) krvni srodnici iz drugog koljena u pravoj liniji;*
- d) krvni srodnici do drugog koljena uključivo u pobočnoj liniji;*
- e) srodnici po tazbini do drugog koljena uključivo u pravoj liniji i*

f) srodnici po tazbini do drugog stupnja uključivo u pobočnoj liniji.

(5) Zajedničko kućanstvo u smislu stava (3) ovoga člana je životna i ekonomska zajednica jedne ili više porodica čiji su članovi prijavljeni na istoj adresi prebivališta i u kojoj se zajednički stiču i troše novčana i druga materijalna sredstva, stečena radom i korištenjem zajedničkih materijalnih dobara.

(6) Vanbračnom zajednicom, u smislu ovoga zakona, smatra se zajednica života žene i muškarca u skladu s odredbama Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, te se, vezano za sticanje statusa roditelja njegovatelja iz stava (3) ovoga člana, izjednačava s bračnom zajednicom.

(7) Ako u porodici ima dvoje ili više lica s invaliditetom iz stava (1) ovoga člana, status roditelja njegovatelja mogu steći oba roditelja. – mijenja se;

Obrazloženje: Predloženi član 2. proširuje definiciju statusa roditelja njegovatelja u odnosu na važeći Zakon. Analizom terminoloških i pravno-formalnih aspekata uočavaju se određeni problemi koji mogu uticati na pravnu jasnoću i dosljednu primjenu Zakona.

Prvo, u stavovima (1) i (2) predloženog člana koristi se izraz „federalni propis o zaštiti lica s invaliditetom“, dok važeći Zakon upućuje na „Zakon o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom“ i Institut za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja kao nadležni organ za ocjenu oštećenja organizma. Zamjena ovog termina novim pojmom nije precizna i može dovesti do pravne nesigurnosti, jer nije jasno da li se pod njim podrazumijeva postojeći zakon ili neki novi propis, što može rezultirati različitim tumačenjima prava i postupanja nadležnih organa.

Također, u stavu (2) predloženi tekst koristi termin „od druge osobe“ umjesto precizne formulacije važećeg Zakona „od drugog lica prve grupe“, koja jasno određuje kategoriju lica s pravom na dodatak za njegu i pomoć. Ova promjena može izazvati nejasnoće u identifikaciji korisnika prava.

Predloženi član 2. dodatno uvodi detaljne definicije u stavovima (3) do (6), kojima se precizira ko spada u red krvnih srodnika i srodnika po tazbini, te šta predstavlja zajedničko kućanstvo. Iako su ove formulacije opširne i precizne, predstavljaju novinu u odnosu na važeći Zakon i zahtijevaju dodatno pravno pojašnjenje, posebno u pogledu administrativne primjene i dokazivanja statusa, kako bi se izbjegla različita tumačenja na kantonalnom nivou. Osim toga, u stavu (7) potrebno je radi dosljedne primjene Zakona dopuniti stav i ostalim licima iz stava (4) ovog člana kojima se može priznati status roditelja njegovatelja u smislu odredbi ovog zakona.

Član 4. Nacrta Zakona – Uslovi za priznavanje statusa

(1) Roditelju lica s invaliditetom iz člana 6. ovoga zakona može se priznati status roditelja njegovatelja ukoliko je nazaposlen i prijavljen na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje.

(2) Roditelju punoljetnog lica s invaliditetom iz člana 6. ovoga zakona može se priznati status roditelja njegovatelja ukoliko je lice s invaliditetom nezaposleno i prijavljeno na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje.

(3) Izuzetno od odredbi st. (1) i (2) ovoga člana, ukoliko punoljetno lice s invaliditetom nije na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje, za isto se može priložiti dokaz od Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine da nije osigurano lice u Jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa.

(4) Uz ispunjavanje uslova propisanih ovim zakonom, status roditelja njegovatelja može se priznati roditelju do njegove navršene 65. godine života, ako ne ostvaruje penziju i ako posjeduje liječničko uvjerenje da je psiho-fizički sposoban za posao roditelja njegovatelja. – mijenja se;

Obrazloženje: U predloženom članu 4. postoje određeni terminološki i stilski nedostaci koji mogu otežati razumijevanje i dosljednu primjenu Zakona. Uvođenje termina „punoljetno lice s invaliditetom“ predstavlja formalnu promjenu u odnosu na važeći tekst, koji se jednostavno odnosi na „lice s invaliditetom“, te bi ova nova formulacija mogla dovesti do nedosljednosti i nejasnoća prilikom tumačenja prava. Također, formulacije poput „izuzetno od odredbi stava (1) i (2) ovog člana“, te kombinacija uvjeta „ako ne ostvaruje penziju i ako posjeduje liječničko uvjerenje da je psiho-fizički sposoban za posao roditelja njegovatelja“ čine tekst gustim i složenim, što može otežati administrativno postupanje i razumijevanje prava od strane korisnika. Iako ove formulacije nisu pravno sporne, njihova složenost i terminološka nedosljednost mogu dovesti do zabune i otežati jasnu primjenu Zakona u praksi.

Član 5. Nacrta Zakona – Razlozi za nepriznavanje statusa

U članu 9. stav (1) riječi: “u skladu s propisima iz oblasti socijalne zaštite” brišu se.

U st. (3) i (4) riječi “predškolskoj, obrazovnoj ili” se brišu.

Iza stava (5) dodaje se stav (6) koji glasi:

“(6) Status roditelja njegovatelja ne može se priznati roditelju:

- a) protiv kojeg se vodi istražni ili krivični postupak ili koji je, prema odredbama krivičnog zakonodavstva Bosne i Hercegovine ili Federacije, pravosnažno osuđen za krivična djela protiv života i tijela, protiv spolne slobode i čudoređa, protiv braka, porodice i omladine, te protiv zdravlja ljudi;*
- b) koji je, prema propisima o ravnopravnosti spolova, osuđivan za krivično djelo nasilja, uznemiravanja ili seksualnog uznemiravanja kojim je ugrozio mir, duševno zdravlje i tjelesni integritet žrtve i*
- c) kojemu je, prema propisima o zaštiti od porodičnog nasilja, izrečena mjera porodično-pravne zaštite ili zaštitna mjera zbog porodičnog nasilja.”*

Dosadašnji stav (6) postaje stav (7). – mijenja se;

Obrazloženje: Predložene izmjene člana 9. Zakona uvode nekoliko terminoloških i proceduralnih promjena koje zahtijevaju dodatno pojašnjenje. Brisanje izraza „u skladu s propisima iz oblasti socijalne zaštite“ u stavu (1) može smanjiti pravnu preciznost jer uklanja eksplicitnu referencu na relevantne propise. To može stvoriti pravnu nejasnoću u vezi s opsegom uslova za priznavanje statusa roditelja njegovatelja, posebno u pogledu definisanih usluga smještaja, organizovanog stanovanja, poludnevnog ili cjelodnevnog boravka.

Dalje, u stavovima (3) i (4) brisanjem riječi „predškolskoj, obrazovnoj ili“ dolazi do nepreciznosti u definisanju ustanova i drugih pružalaca usluga u odnosu na ograničenja predviđena stavom (1). To može otežati dosljednu primjenu Zakona i tumačenje prava nadležnih organa.

Član 6. Nacrta Zakona – Prestanak statusa

U članu 10. stav (1) tačka d) iza riječi: “roditelj njegovatelj” dodaju se riječi: “ili lice s invaliditetom”.

Tačka e) briše se.

Dosadašnje tač. f), g), h) i i) postaju tač. e), f), g) i h) - mijenja se;

Obrazloženje: Predložene izmjene člana 10. uvode promjene u razloge prestanka statusa roditelja njegovatelja. Dodavanjem riječi „ili lice s invaliditetom“ u tačku d) proširuje obuhvat situacija u kojima prestanak statusa nastaje zbog zasnivanja radnog odnosa, ali istovremeno može stvoriti terminološku nejasnoću, jer uvažavanjem ovog izraza status roditelja njegovatelja sada direktno zavisi i od radnog angažmana samog lica s invaliditetom, što nije prethodno bilo definisano. Takva formulacija zahtijeva jasnu definiciju pojma „lice s invaliditetom“ u kontekstu zasnivanja radnog odnosa.

Pomjeranje dosadašnjih tačaka f), g), h) i i) u e), f), g) i h) predstavlja tehničku promjenu i ne utiče na suštinske odredbe, ali treba osigurati da se u cijelom tekstu Zakona pravilno preuzmu sve reference na ove tačke kako bi se izbjegla zabuna.

Član 8. stav (2) Nacrta Zakona – Evidencija

U članu 21. stav (2) iza riječi “njegovatelja” dodaju se riječi: “i evidencija povrata u slučajevima postojanja obveze povrata”. - mijenja se;

Obrazloženje: Predložena izmjena u članu 21. stav (2), kojom se dodaje formulacija „i evidencija povrata u slučajevima postojanja obaveze povrata“, u principu je razumljiva i ima smisla jer omogućava da se u jedinstvenoj elektronskoj bazi prate i eventualni povrati naknada ili doprinosa, što povećava kontrolu i transparentnost.

S druge strane, s terminološkog i pravnog aspekta, formulacija bi mogla biti preciznija. Nejasno je na koje konkretne situacije ili uvjete „obaveza povrata“ se odnosi – da li se radi o pogrešno isplaćenim naknadama, prestanku statusa roditelja njegovatelja ili nekom drugom osnovu. Bez preciziranja može doći do različitih tumačenja u administrativnoj primjeni, što otežava provedbu i može izazvati nesporazume između kantonalnih organa i korisnika.

Preporuka je da se u Nacrtu Zakona jasno definiše pojam „obveze povrata“ ili se navede odredba Zakona ili propis na koji se referira, kako bi administrativni postupak bio jasniji i lakše primjenjiv.

Dostavljeno:

1x Naslov

1x a/a

MINISTAR

Antonio Šimunović

